

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quid sit vana observatio, quotuplex, & quale peccatum. Punct. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

3. Effectum contingenter predicere ex his absque speciali Dei favore grauisimum peccatum est superstitionis.
4. Ex manuum lines, ex physionomia capitis bonam, vel malam coniectari fortunam graue est peccatum.
5. Idem est si eam coniectes ex fortuitis euentibus, tum animalium, tum hominum.
6. Aliquos dies in felices reputare, alios felices superstitionis est.

1. Ex varia elementorum mutatione, ex frequenti animalium cantu, volatu, motu, ex proprio corporis habitu, & dispositione, effectus naturales, vt pluuia, imbres, serenitates, & similia praedici probabiliter possunt; quia ex his signis praedicitur causa naturalis horum effectuum. Item ex physionomia cuiusque coniectari aliquo modo potest eius temperies, naturales animi affectiones, bona, vel mala consequendo. Quia coniectatur causa communis illorum effectuum. Neque in hac praedictione aliqua superstitione inuenitur; tamen certius quam par est, hi effectus praediciuntur, sed erit quaedam imprudentia, & error in philosophia naturali committitur: sic communiter doctores cum D. Tom. 1. 2. q. 95. art. 7. Azot. tom. 1. instit. moral. lib. 9. cap. 14. 15. & 16. Lessius lib. 2. de iustit. cap. 43. dub. 7. n. 45. Bonac. de primo decal. praepro. disp. 3. q. 5. p. 3. n. 11. Sanchez lib. 1. in decal. c. 38. n. 38. & 44.

2. Ex supradictis etiam signis coniectari in genere possunt bella, rixae, & contentiones inter homines futura non certo, sed quadam tenuissima probabilitate; quia cum communiter homines inclinationes sequantur, & ex illis signis colligatur causa ad hos effectus inclinans, praedici possunt probabiliter tales effectus; sic Caetan. 2. 2. quae. 95. art. 7. Valen. 2. 2. disp. 6. q. 10. p. 1. ver. similitur possunt. Sanchez lib. 2. c. 38. n. 38. Bonac. n. 11.

3. Verum quoribus tibi probabiliter saltem non constat aliqua ex superioribus signis assumpta esse a Deo ad aliquem effectum contingenter praesigendum, si ex illis talem effectum praenuncias, grauisimum peccatum superstitionis committis. Tum quia te committis a daemone edocendum, tum quia eius auxilium imploras, vt vera efficiat, quae doces. Nam cum illa signa ex se tales effectus non significant; eo quod neque sunt illorum cause, neque ab aliqua causa communi proueniunt, restat, vt signa sint ex alicuius superioris ditione. Hic autem non est Deus; quia non se vanis immiscet. Tum quia saepe haec signa fallacia sunt. Ergo fatendum est daemone esse, a quo illa signa effectus contingentes significare possunt. Ergo ex illis talia praedecere, est se discipulum daemone proficere. Est ergo grauisimum peccatum: sic D. Thom. receptus ab omnibus 2. 2. q. 95. art. 7. & expresse tradit Lessius, Sanchez, Bonac. Valen. supra. Neque obstat Ioseph. Genes. 44. se coram fratribus laudans, quod non fuerit similis eis in augurandi scientia: si igitur augurium illicitum est, non se de illo laudaret Ioseph sanctissimus. Non inquam obstat; quia non de augurio illicito, sed licito se laudabat, scilicet de propheta; eaque de causa dixit: an ignoratis, quod non fuerit similis mei in augurandi scientia, quasi diceret, alij augures, & diuinatores; quia ope daemone futura diuinant; fallaces sunt, neque omnia cognoscunt. Ego vero diuino fido auxilio eiusque ope futura praedico. Quapropter nullus in augurandi scientia mihi similis est.

4. Ex his infero, grauitate peccatum, si ex manuum lineis, ex physionomia capitis bonam, vel malam fortunam coniectes, esse inquam diuitem, vel pauperem, religiosum: vel saecularem, sacerdotem, vel laicum, solum, vel matrimonio alligatum, &c. quia illa signa cause esse non possunt illorum effectuum, neque in illis signis tales effectus praedici possunt, nisi ex doctrina daemone; sic Nauar. sum. cap. 11. num. 31. Sanchez lib. 2. cap. 37. num. 47. Simanc. de catholice. institut. tit. 21. num. 18. Vnde si seruo de bona, vel mala fortuna ab Aegyptiaca interrogas, non est dubium ob rationem dictam te peccatum mortaliter. At si non seruo, sed ioci causa, & ob vanum finem curiositatis absque periculo ei fidem adhibendi interrogas (vt regulariter fit) peccatum solum erit veniale: sic Nauar. & Sanchez, supra, & Bonac. disp. 3. de primo decal. praepro. quae. 5. p. 3. n. 11. Quod si obicias illud Iob. 37. Qui in manu omnium signatur, vt nomen in singuli opera sua, quibus verbis indicare videtur Deum in manu cuiusque bonam, vel malam fortunam signasse. Facile respondetur, neque enim hunc sententiam illa verba faciunt; quia Iob illis verbis solum significare intendit nutu Dei, eiusque providentia tantum nius, imbricium, & pruina descendere, vt vnusquisque manum habeat ita torpentem, vt sit quasi quodam sigillo obfignata, & causa non valens officio proprio fungi. Ex quo singuli possunt cognoscere quam inepti sint ad sua propria opera facienda, quantumque a Deo ipso pendent; eaque de causa 70. transferunt, claudit Deus in manus cuiusque, vt sciat imbecillitatem suam. Vide nostrum Pinedam in hunc locum, Less. lib. 2. 43. dubio 7. sine. Azot. v. p. instit. moral. lib. 9. c. 16. Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

5. Secundo infero ex fortuitis euentibus, tum animalium tum hominum bonam, vel malam fortunam coniectare superstitionis est; quia tacite daemone creditur, & eius auxilium imploratur: sic Azot. lib. 6. instit. moral. c. 22. q. 9. Sanchez lib. 2. cap. 37. num. 42. Vnde coniectare felicem aut infelicem euentum ex contingenti animalis: vel finis occurrentis ex ruptione corrigiae, ex sterminatione, ex repentino casu cum domo egreditur, ex offensione casus, aut lapidis, alisque similibus superstitionis est. Saepè tamen à mortali excusatur haec obseruantia, tum ob ignorantiam, & bonam fidem; tum ob dubium, an sint à causa naturali, vel à Deo, vel à daemone praesigium futuri euentus. Lessius lib. 2. c. 33. dub. 10. n. 66.

6. Tertio infero vanum, & superstitionis esse diem Martis, & Venetis infelices reputare, & alios felices, & ob eandem causam nolle opus aliquod aggredi illis diebus, quos iudicas infelices, quia tacite consentis in fortuitos euentus efficaciam habere caeli motum; sic D. Tom. 2. 2. q. 96. art. 3. in corp. & constat ex cap. non obseruatis 26. q. 7. Excusabitur autem à mortali, si ex quodam timore dies obserues, nec audeas opus tunc incipere; non quia credas certo infaustum futurum, sed quia times: sic Sanchez lib. 2. in decal. c. 40. n. 15. affirmans se communicare contingere esseque solum veniale.

PUNCTVM VIII.

Quid sit vana obseruatio, quotuplex, & quale peccatum.

SVMMARIVM.

1. Explicatur, in quo obseruantia vana seu magia constat.
2. Haec semper habet tacitum cum daemone pactum.
3. Est grauisimum peccatum, neque excusatur ex renuntiatione expressa illius.
4. Ex ignorantia esse potest aliquando veniale peccatum.
5. Hoc peccatum magia alia plura secum trahit.
6. Triplex est magia iuxta triplex genus effectuum, qui per magiam procurari possunt.

1. Tertiam superstitionis speciem enumerauimus obseruantiam vanam, quae in eo consistit, vt ex medijs inutilibus ad effectum, effectum speres. Nam cum tunc non habeas fundamentum ad illum sperandum ex diuina virtute, sequitur ex tacito daemone pacto illud sperari. Differt haec vana obseruantia à diuinatione, quod diuinatione sit in cognitione alicuius occulti effectus, at obseruantia tendit ad opus, verbi gratia ad aliquod bonum sibi, vel alteri comparandum, quaeque vocatur magia communi, & vltimo vocabulo. Si autem assumatur media ad inferendum alteri damnum vocatur maleficium.

2. Vana obseruantia, seu magia semper habet tacitum cum daemone pactum: quia vtriusque medijs, quae solum ope daemone efficaciam habere possunt, vnde assumens illa tacite opem daemone implorat: aliquando cum expresso pacto cum daemone haec magia contingit.

3. Quomodoque sit, siue cum pacto expresso, siue tacito est grauisimum peccatum, quia habere commercium cum daemone, & ad illum recurrere; cedit in grauisimum diuinae maiestatis iniuriam. Neque in hac parte admittenda est paruitas materiae (quamuis probabiliter reputer Valen. disp. 6. quae. 33. p. 3.) quia quilibet cum nequissimo hoste societas, quodlibetque commercium, & recursus, & in eius ope filicia religioni diuinae maxime aduersatur, tamen materia, & effectus intentus leuissimus sit: sic Sanchez, lib. 1. in decal. cap. 40. num. 13. Lessius lib. 2. cap. 44. dub. 4. num. 26. indicat Suar. tom. 1. de relig. lib. 2. de superstitione. cap. 14. num. 10. Neque ab hoc peccato excusatur iis medijs vanis vtens, ex eo quod daemone pacto tam explicito, quam implicito renunciet: nam esto verbis renunciet, facto ipso pacto & commercium cum daemone inire valet, vt bene relato Philiarco de Offic. Sacerdot. tom. 1. part. 2. lib. 3. cap. 11. vers. quarta conclusio, docet Sanchez, lib. 2. in decal. cap. 40. n. 25. Excipie nisi vtaris illis vanis non ad experiendum effectum, sed ad conuincendum illis vtentes ex daemone auxilio operari, qualiter testatur Caetan. in summ. verb. Incantatio se quibusdam verbis sacris vsu fuisse ea protestatione facta, se nullo modo dicere illa verba, sacra, vt instituta à daemone ad mouendum anulum, sed ea in Deum eorum auctorem dirigere: qua intentione posita verba protulit, & anulus immotus permansit: sic Sanchez, lib. 2. in decal. cap. 40. num. 25. & lib. 7. de matr. disp. 95. num. 4. Debet tamen adesse necessitas huius experientiae, & spes moraliter certa deceptionem fore manifestandam: alias periculum erit, vt decepti in suo errore firmiter existant, & tu in eum labaris.

4. Aliquando ex ignorantia, & inadvertentia vincibili tamen, sed non crassa, & supina potest esse veniale peccatum.

tum in magia, quæ absque expresso pacto cum demone fit: sic Valen. Sanch. Lessius locis citatis. Stante tamen expresso pacto non videtur quæ ratione inter fideles possit dari ignorantia à mortali excusans. Sanch. *suprà*. Secundo dicunt Sanch. & Valen. esse veniale peccatum, si his superstitionibus vitæ non ferio, sed ioci causa, vel ex quadam animi levitate, & curiositate videndi, an effectum habeant. At certè mihi difficile est hanc curiositatem à mortali excusare: si quidem societatem cum demone habere & eius auxilium tacite perere, tamen ex curiositate, & levitate fiat, in gravem cede diuinæ maiestatis iniuriam, & ex alia parte non leui periculo deceptionis est expositum.

5. Aduertendum tamen est, hoc peccatum magi alia grauissima peccata contra fidem, religionem, castitatem, & iustitiam secum deferre solere. Solent enim magi demones adorare eique sacrificium offerre, vt cum propitium, & beneuolum habent, renunciant Christo eiusque Sacramentis, reputant demones felices, neque Deo subiectum, cum eoque nefandos habent concubitus, & perpetuo eius obsequio se tradunt. Insuper damna grauissima, & homicidia præcipue infantium perpetrant: ob quæ merito ex hoc mundo exterminandi sunt.

6. Rursus vana obseruantia, seu magia triplex est iuxta triplex genus effectuum, qui per magiam procurari possunt. Prima est, qua tibi, vel alteri intendis scientias rerum naturalium subito, & absque vilo labore comparate. Secunda, qua tibi, vel alteri comparate intendis bona fortunæ, & honoris, corporis sanitatem, vitæ longitudinem, &c. Tertia, quæ damna proximis inferuntur. Omnis autem hæc distinctio, & diuersitas materialis est, non formalis. Nam in ratione magicæ superstitionis non distinguuntur; si quidem in omnibus his est eadem malitia, cultus demonis, societatis cum illo & in illum fiducia: sic Suarez *lib. 2. de superst. c. 14. n. 10. c. 15. n. 2.*

PUNCTVM IX.

Quæ possint à demone secundum eius virtutem fieri.

SUMMARIVM.

1. Petere à demone, quæ ipse prestare naturaliter potest non est propriè superstitio, esto sit grauissimum peccatum.
2. Latissima est demonis potestas. Expenditur. Primo circa elementa, aliasque res naturales.
3. Habent potestatem circa humana corpora. & qualiter.
4. Circa animas separatas communis est sententia nihil posse.
5. Proponitur difficultas ex anima Samuelis. 1. Reg. 28. & sit illi facta.
6. An verum sit sagas, & maleficas à demone asportari, an tantum sic fingi? Proponitur sententia negans asportari.
7. Sub distinctione questio resoluitur. De potentia demonis non esse dubium, de facto sæpe asportari.

VT plenè obseruationis vanæ species intelligantur necessario præmittenda est hæc questio. Nam si à demone petas quæ ipse facere potest ex multorum sententia, quam probabilem iudicamus, superstitionem propriam non committis; tamen grauissimè peccas; quia non ei defers honorem Deo debitum, in quo superstitio sita est, sed defers honorem ei propriam, & naturalem. Quocirca inuestigandum est, quæ demones facere possint, quæ non satis inter doctores constat.

1. Vnum tamen est omnino certum, latissimam esse eorum potestatem ad nocendum hominibus, si Deus permittit; quia per peccatum non fuit eis sublata, imò nec diminuta naturalis potestas in hæc inferiora operandi; vt tradit D. Thom. ab omnibus receptus, 1. p. quest. 64. art. 4. Primò ergo habent demones potestatem circa elementa: possunt namque de vno loco in alium transferre nubes, ventos, pluuias, grandines, & tonitrua. Item possunt tempestates alibi exortas huc, vel illic impellere, sistere, & mitigare. Item valent ciuitates destruerè, incendia causare, segetes conuelere, & de vno in alium locum in ictu oculi transplantare. Item à fortiori possunt aurum, tærræ absconditum, vel mari inclusum extrahere, tamen si ratò Deus id permittat, ne hac occasione homines ad sui obsequium pertrahantur. Ratio autem est: quia ad præstandos hos effectus non requiritur nisi virtus motiua loco ad locum, quam ex pluribus scripturæ locis constat demones habere. Sed non inde sequitur posse ordinem viuens peruertere? quia Deus non permittit: ex diuina enim prouidentia eius potestas coercetur, vt rectè D. Thom. 3. *contra gentes. c. 108.*

3. Secundo habent demones potestatem circa humana corpora, vt ea possint variis morbis afficere applicando aliqua nociva, quibus humana industria occurrere non possit. E contra

possunt morbos omnes curare, qui naturalibus remedijs curari valent. Item possunt impedire lesiones omnes, quæ ex igne, gladio, aliisque instrumentis irrogati homini possunt, tum te interponendo, tum imperum infringendo, tum media contraria applicando, sicuti Simon Magus sæpe faciebat, itò tamen id Deus permittit, ne simplices decipiantur. Deinde possunt de loco in locum homines transfere breuissimo temporis spatio. Item possunt eorum formas, & qualitates transmutare, non intrinsecè, sed extrinsecè tum aliam loco illius substituendo, tum reddendo illum inuisibilem corpore aliquo intermedio opposito, tum transportando in partem longinquam, tum immutando phantasia presentium, vt videatur muratus, cum tamen in se nullam receperit mutationem. Tertio habent potestatem imprimendi in anima coniuncta corpori, quæ ex phantasia, & dispositione corporis pendet; valent enim excitare ad odium, ad amorem, ad libidinem, aliisque similes affectiones. Quarto possunt inferiores demones aligare, comprimere, coercere, in corpora humana introducere, introducta expellere, ac denique possunt se voluntari Magorum subiecte. Alij autem effectus miraculosi, quique virtutem agentium naturalium excedunt, fieri non possunt à demonibus. Vnde demon non potest hominem in bestiam transformare, quia esto possit hominem occidere, non tamen potest brutam animam suo corpori venire, & sic vitam iterum illam expellere, & deuo animam hominis reunire. Quocirca omnes illæ transformationes, quæ à Magis referuntur, præstigiæ sunt & illusiones sensuum non veræ, vt constat ex cap. non mirum 26. quest. 5. & tradit D. Thom. 1. part. quest. 114. art. 4. ad 2. Cælius *lib. 2. de iusta heret. iunior. cap. 14.* Suarez *lib. 2. de superst. cap. 16. num. 6.* Similiter neque possunt demones homines producere aliâque perfecta virtute, quæ ad sui organizationem requiritur virtutem animæ coniunctæ, tamen possunt esse incubi, & succubi in corpore assumpto, & sic semen ad hoc decium in virtum feminæ introumittere, quo ipsa concipiat, sed tunc demon non est pater, neque genitor illius fetus, sed homo qui semen misit, quia demon semen transportauit, non produxit.

4. Circa animas separatas communis est sententia, nihil posse, neque enim possunt eas de loco in locum transferre. Nam si in celo sunt, alienum erat à diuina maiestate, & statum illo beatifico, vt demonibus subiecterentur: sunt enim ibi iudices, & domini, si tamen in purgatorio existunt, sunt in via beatitudinis, & ob eandem rationem non decebat eas demonibus subiecti. Præter quam quod ibi sunt ex diuina ordinatione, donec peccata expient, quibus expiatis recta ad celum via tendant. Si autem in inferno morantur, habent ibi tanquam in carcere à diuina iustitia reclusæ, à quo exite nullatenus illis permittitur, demones vero executores sunt diuinæ iustitiæ, & illius ministri ad animas torquendas; his autem non conceditur, vt reos ducant, quod velint, sed vt torquent iuxta delictorum qualitatem: & ita expressè notauit Suarez *lib. 2. de superstitione, cap. 16. numer. 14.* Lessius *lib. 2. de iust. cap. 44. dub. 3. numer. 23.* Quocirca cum aliquæ animæ virtute maleficorum apparerent, non censendæ sunt ipsæ apparere, sed eorum imagines, & vmbre à demonibus efformari, & per quas ipsi demones loquuntur.

5. Sed obstat aduersus hoc pronuntiatum locus 1. Regum 28. vbi refertur ad Pythonissæ incarnationes Samuelis animam euocatam esse. Queritur enim Samuel de Saul quod ipsum obligauerit relinquere quietem id est sedem certam & stabilem, quam habebat. Dicit enim, quare inquietati me, vt suscitaret, quasi dicebam, quare me coegisti relinquere locum, in quo quiescebam, & à mortuis resurgere: sed nulla alia via Saul Samuelem inquitauerit, nisi media Pythonissa. Ergo Pythonissa potuit animam Samuelis euocare à limbo. Quod autem verè Samuel apparuerit probari potest. Primò, quia sacretorius testatur mulierem Samuelem vidisse, cum autem vidisset mulierem Samuelem, & iterum dixit Samuel ad Saul, quæ de figura non videntur intelligi posse. Secundo, quia in *lib. Ecclesiastice. cap. 46.* loquens de hac apparitione Samuelis dicitur. Post hæc dormiuit, & notum fecit Regi, & ostendit illi finem vitæ suæ, & exaltat vocem eius de terra in prophetia delere impietatem gentis. Quæ verba videntur clarè probare verum Samuelem apparuisse. Tum quia in laudem Samuelis enumerantur. Tum quia per veram prophetiam sunt dicta. At si à demone figuram Samuelis inducens dicta essent, non videretur posse in laudem Samuelis tale dictum diabolicum credere, neque illud dictum prophetiæ nomen obtinere. Quod si dicitur in laudem Samuelis illam prophetiam credere, tamen à demone factam, quia demoni facte concessa, eò solum, quod Samuelem representauerit, imò fortè media reuelatione ipsi facta representauerit, adhuc non satisfacit; quia aliena esse videtur Samuelem, adhuc non satisfacit; quia aliena esse videtur à congregacione iustarum animarum quælibet loci, & familiaritas cum demonibus. Ergo non est credendum animam sanctissimam Samuelis assumpsisse demonem, vt mediatorum ad manifestandum Sauli exitum vitæ suæ. Præterea